

Mai magyar múzsa – Eörsi István

Eörsi régi harcosa közéletünknek. Született haladó lévén, minden haladó úgy lelkes propagálója. Már a negyvenes évek óta részt vesz a haladásért való ádáz küzdelemben. Lankadatlan szolgálataért Árpi barátjától nemrég meg is kapta a neki járó zászlórendet. Panaszra nem is lehet oka, hiszen Rákosi pajtás sem volt szűkmarkúbb Árpínál.

Eörsi jó káder, rá mindig lehet számítani. Tudja, hol és kik között a helye. Szorosan fel is zárkózott az élcsapathoz. Efeletti örömét versekben is kifejezésre juttatta. Tudta, mi a rend és illem. Ennek megfelelően a kor minden nagy emberét szép sorban meg is énekelte. Így emelte be a költészet szocialista világába Lenint, Sztálint, Rákosit.

Azonban, a haladók körében is változnak az idők, a haladásnak új tárgya és iránya alakul ki. Ennek megfelelően **Eörsi** is váltott, Lukács György leghűségesebb tanítványa lett. Bár Lukács gyakran mondogatta önmagáról, hogy nincs kvalitásérzéke. Mindenesetre, **Eörsi** ma sem szégyelli egykori mesterét. És ha mást nem is, de önbizalmat tanult Lukács elvtárustól. Azóta is ott van mindig az ügyeletes okosok között.

Mostanában panaszskodik, hogy nem érzi jól magát nálunk. Pedig már nincs vasfüggöny. Igaz, neki korábban sem volt. Visszatartani sem igen akarjuk. Így akár mehetne is. Persze arra ő is hamar

rájött, hogy csak itt lehet internacionalista próféta. Intelmeivel, bölcsességeivel tehát továbbra is benünket szerencsételt.

Mint örök haladó megjárta már a haladás minden zegét-zugát. Volt már és ma is: szocialista, radikális, anarchista, feminista, kommunár és alternatív. Tehát abban a skizofrén rögeszmében, melynek haladás a neve, régóta szenved. Nincs annyi hulla, nincs annyi nyomorúság, mely őt kigyógyítaná ebből. Mindig kész, mindig tette kész és tudja az irányt.

Eörsinek, a haladó kommunista, szocialista, marxista, leninista, lukácsista, maoista, anarchista, alternatív, kozmopolita prófétának azonban van egy rejtettebb, emberibb arca is, mely költészetében is megcsillan. Ki hinné, hogy e született közéletiség egy érző, az anyját a végletekig szerető gyermek is. Ő abban múlt felül minden reakciós anya-gyermek kapcsolatot, hogy még anyja ideológiai fejlődésével is foglalkozik. Még ebben is gondját viseli neki, hogy megtalálja a helyes, haladó utat, lelke békéjét. Ezek után még mondja valaki, hogy az **Eörsi-féle** kozmopolitizmus családellenes! Ezért irigykedjen is minden reakciós-konzervatív-fundamentalista-nép-nemzeti és populista, mert ilyen verset egyikük sem tud felmutatni:

(B. J.)

Anyám*

(Mikor a párt tagjelöltje lett)

Már ajtót nyitva láttam rajta,
hogy jó hírt hozott, mert pirult,
s ötvenötéves ráncos arca
egyszerre lágyan elsimult.

Nemrég ő várt az iskolából
ily izgatottan engemet,
ma én lestem ki mosolyából,
hogy jól, hogy nagyon jól felelt.

Mert szép jövőnket úgy szerette,
a Párt karjába vette őt,
hogy kemény harcban visszanyerje
az elszalasztott sok időt.

Lassan homályosult a lámpa,
szeme úgy szórta sugarát,
„most rajtad a sor” – szólt anyám, s a
szívem felitta jó szavát.

Én nagyon boldog vagyok. Áldlak,
te ifjakat termő világ!
Örülök megifjult anyámnak,
hogy így lehagyta nagy fiát.

* Föltámadott a tenger (Szavalókönyv), 1953. 228–229. old.